

Operacijski sistemi

vaje 4

Uporabniki in skupine

- `whoami`, `users`, `who`, `w`, `last`, `lastb`
- `id`, `groups`, `finger`
- `sg`, `su`, `sudo`
- `useradd`, `userdel`, `usermod`, `adduser`
- `groupadd`, `groupdel`, `groupmod`, `addgroup`
- `mkpasswd`, `passwd`, `gpasswd`

- `grep`, `cut`

Naloge - uporabniki

1. Prijavite se v vsaj tri virtualne konzole (poskusite se prijaviti tudi z napačnim geslom ali neobstoječim uporabnikom)!
2. Izpišite, kateri uporabniki so trenutno prijavljeni!
3. Kako izpišete samo podatke o vaši prijavi na konzoli, v kateri trenutno pišete ukaze?
4. Izpišite, seznam zadnjih desetih prijav v sistem!
5. Izpišite, seznam vseh uporabnikov, ki so registrirani v sistemu!
6. Kakšna imajo gesla?
7. Izpišite seznam vseh uporabnikov, vendar izpišite samo uporabnikovo uporabniško ime in domači imenik!
8. Poiščite, kateri uporabniki so včlanjeni v skupino `sudo` (kot sekundarno skupino)!
9. V katere skupine je včlanjen uporabnik `administrator`?
10. Katera je primarna skupina uporabnika `administrator`?
11. S pomočjo ukaza `useradd` ustvarite novega uporabnika `miha` (polno ime `Miha Krajnc`) skupaj z domačim imenikom `/home/miha`. V ukazu podajte tudi geslo.
12. Prijavite se kot uporabnik `miha` in preverite, če ste prijavljeni in pojdite v domači imenik uporabnika.
13. Ustvarite skupino `uporabniki` in vanjo včlanite uporabnika `miha` (uporabniki naj bo njegova sekundarna skupina). Prav tako uporabnika `miha` včlanite v skupino `student`.
14. Uporabniku `miha` dodajte pravice za izvajanje ukazov kot `root` (naj postane t.i. `sudoer`).
15. Uporabniku `miha` onemogočite možnost prijave v sistem.

Pravice

- chmod, chown, chgrp
- getfacl, setfacl

Naloge - pravice

1. Kot uporabnik `miha` ustvarite datoteko `~/vaje/test.txt`. Kakšne pravice nad to datoteko imajo posamezni uporabniki? Preizkusite spreminjati vsebino datoteke kot drug uporabnik.
2. Vsem uporabnikom omogočite pisanje v datoteko `test.txt`.
3. Ostalim uporabnikom (razen sebi in skupini) vzemite bralne in pisalne pravice nad datoteko.
4. Omogočite, da bo uporabnik `student` (brez administratorskih pravic) poleg vas (uporabnik `miha`) lahko pisal in bral vašo datoteko, ostali uporabniki v splošnem pa ne.
 - a) z uporabo skupin
 - b) z ACL
5. Vsem uporabnikom odvzemite vse pravice nad datoteko ter prenesite lastništvo in skupino datoteke na uporabnika `administrator`. Ali lahko kot uporabnik `miha` pogledate in spreminjate vsebino datoteke? Ali jo lahko zbrišete? Zakaj?
6. Kako bi poskrbeli, da lahko v imenik `vaje` vsi uporabniki shranjujejo in brišejo svoje datoteke, ne morejo pa brisati datotek ostalih uporabnikov?

Pravice

Pretvorite iz osmiškega zapisa v simbolični in obratno:

- a) 660
- b) 720
- c) 100
- č) 1777
- d) `rwxr-x--x`
- e) `r--r--r--`
- f) `r-xrw--wx`
- g) `rw-rw-rwt`

Pognali smo `ls -la` in dobili sledeči izpis:

```
-rwxrwxr--+ 2 student student 24 feb 16 04:32 .config
```

Kaj lahko povemo o datoteki na podlagi izpisa?